

Nye Larvik kommune
Alkoholpolitisk handlingsplan
2018-2020

Innhold

DEL 1: BAKGRUNN	3
1. Hvorfor alkoholpolitisk handlingsplan.....	3
2. Lovens formål.	3
3. Forholdet til andre kommunale planer	3
3.1 Gjeldende plan	3
3.2 Kommuneplanens samfunnsdel	4
3.3 Framtidens helse- og omsorgstjenester	4
3.4 Plan for helhetlig oppvekst.....	4
3.5 Næringsplanen	5
4. Faktaopplysninger	5
DEL 2: MÅL OG HANDLINGSPLAN.....	9
1. Hovedmål	9
2. Innsatsområde 1: Larvik skal være en trygg kommune, med et spesielt fokus på barn og unge. ...	9
2.1 Delmål: Begrense skadevirkningene av alkohol	9
2.2 Delmål: Redusere overskjenking og vold	10
2.3 Delmål: Redusere skjenking og salg av alkohol til mindreårige	10
2.4 Delmål: Redusere uforsvarlig drift	12
3. Innsatsområde 2: Larvik kommune krever ansvarlig drift av serverings- og skjenkesteder	13
3.1. Delmål: Konkrete dokumentasjonskrav for salgs og skjenkesteder.....	14
3.2 Delmål: Økt innsats mot økonomisk kriminalitet og useriøs drift.....	15
3.3 Delmål: Legge til rette for seriøs drift	15
4. Supplerende retningslinjer	17
4.1 Russearrangementer	17
4.2 Generelt om utearealer:.....	17
4.3 Begrensninger om utearealer.....	17
4.4 Behandling av søknader om skjenkebevilling fra charterbåter m.v.	18
4.5 Kontroller av steder med begrenset bevilling.	18
4.6 «Tak» på antall bevillinger.....	18
4.7 En enkelt anledning	18
4.8 Ambulerende bevilling	18

DEL 1: BAKGRUNN

1. Hvorfor alkoholpolitisk handlingsplan

Alkoholoven setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Innenfor disse rammene er kommunene tillagt et betydelig ansvar og stor frihet til å utforme egen alkoholpolitikk, med den konsekvens at norsk alkoholpolitikk i stor grad avhenger av den politikk som føres på kommunalt nivå. Kommunen har etter alkoholoven § 1-7d plikt til å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Loven gir ingen direkte anvisninger om hva planen skal inneholde, men den bør angi de hoved- og delmål kommunen legger til grunn for sin alkoholpolitikk, samt virkemidler som skal benyttes for å nå disse målene.

Rusmiddelpolitikk handler i stor grad om folkehelse og mye av arbeidet bør og skal sees i et folkehelseperspektiv. Folkehelse handler om overskudd til å mestre hverdagens krav. Alkohol er det rusmiddel som forårsaker størst belastninger både i et individuelt perspektiv og i et samfunnsperspektiv. De fleste skader og ulykker relatert til bruk av alkohol skjer ikke som følge av langvarig inntak, men som følge av brå alkoholpåvirkning og rus.

2. Lovens formål.

Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer, jf. alkoholoven § 1-1.

3. Forholdet til andre kommunale planer

3.1 Gjeldende plan

Lardal kommunes alkoholpolitiske retningslinjer ble vedtatt i kommunestyret 16.02.16 (sak 009/16), og var i hovedsak en videreføring av tidligere alkoholpolitiske retningslinjer. Formålet var beskrevet. Retningslinjene har til formål å legge forholdene til rette for salg og skjenking av lovlig alkoholholdig drikk, og samtidig begrense samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan medføre.

Larvik kommunes alkoholpolitiske handlingsplan 2016-2020 ble vedtatt i kommunestyret 11. 05.16 (sak 090/16). Rådmannen fremhevet at Larvik har et attraktivt og mangfoldig restaurant- og uteliv, som er til berikelse for kommunen og til glede for beboere og tilreisende. Det ble også fremhevet at det kulturelle aspektet, næringsutvikling, byutvikling, sysselsetting og verdiskapningen i restaurant- og utelivet er verdifullt for kommunen.

Satsingsområdet i den kommende bevillingsperioden var veiledning og dialog med bransjen inklusiv søknadsprosessen. Det ble forslått at kommunen også skulle utvikle et enda tettere og mer formelt samarbeid med andre offentlige instanser, for å hindre økonomisk kriminalitet og konkurransevridning i serverings- og skjenkenæringen. For øvrig var innføring av det normerte prikktildelingssystemet omhandlet i saken.

3.2 Kommuneplanens samfunnsdel

Det øverste dokumentet i kommunens styringssystem er kommuneplanens samfunnsdel, behandlet i kommunestyret 22.05.2013, sak 069/13.

Planen setter to hoved mål frem til 2020, Larvik skal:

- Oppnå en årlig vekst på 1,5% i befolkningen
- Flere innbyggere over 16 år skal ha høyere utdanning og faglig kompetanse.

Under samfunnsmålene er det spesielt «Et like verdig liv for alle» og «Vekst og verdiskaping som forutsetning for god velferd» som er relevante i denne sammenheng.

Under «Et like verdig liv for alle er følgende ønsket kjennetegn relevant;

- Helsefremmende arbeid er prioritert i Larvik og bidrar til bedre folkehelse og levekår.

Under «Vekst og verdiskaping som forutsetning for god velferd» er det relevant at det er knyttet sysselsetting til planens innhold;

- Larvik har stor tilflytting fordi det tilbys et mangfold av arbeidsplasser, god kollektivdekning, gode utdanningsmuligheter og et variert botilbud.

3.3 Framtidens helse- og omsorgstjenester

Temaplanen «Framtidens helse- og omsorgstjenester» for Larvik kommune, med tilhørende fagplaner, omhandler tiltak for rehabilitering og oppfølging av rusmiddelavhengige. Det blir samordning av planer fram til ny kommune fra 01.01.2018, hvor også dette temaet må ivaretas.

Temaplanen «Ruspolitisk handlingsplan for Lardal kommune 2011-2015» omhandler visjon for det ruspolitiske arbeidet i Lardal kommune. Deler av planen omhandler også alkoholpolitikk.

3.4 Plan for helhetlig oppvekst

Forebyggende tiltak for barn og unge vil bli fulgt opp i «Plan for helhetlig oppvekst» for Larvik kommune, med tilhørende fagplaner. Den overbyggende planen «Plan for helhetlig oppvekst» blir politisk behandlet i 2016. Det er flere fagplaner på området som er relevant opp mot forebyggende tiltak for barn og unge, noen av disse vil bli rullert – men planarbeidet skal også samordnes fram mot ny kommune fra 01.01.2018.

3.5 Næringsplanen

Nårgjeldende næringsplan for Larvik kommune gjelder for 2015-2020. Spesielt relevant i denne sammenheng er planens strategi 4; En ambisiøs bysutvikling.

Tiltak 4.2 «Samhandling med gårdeiere om sentrumsutvikling gir et helhetlig og sterkt handelsprodukt i by-sentrum», og tiltak 4.4: «Fortetting gir urbane kvaliteter og større økonomiske forutsetning for handel, næring, kultur og service»

Målene i planen om økt antall arbeidsplasser er også aktuelt, ut fra at alkopolpolitisk handlingsplan retter seg mot næringslivet mht salgs-, skjenke- og serveringsbevillinger.

4. Faktaopplysninger

Gjennom gode saksbehandlingsprosesser og høy faglig kvalitet i beslutningsprosessene bidrar Sentraladministrasjonen / Samfunnskontakt til at Larvik kommune har en god forvaltning av myndighetsområdet innen alkoholloven og serveringsloven.

Som et ledd i å forenkle søknadsprosessene er det elektroniske søknadsskjemaer for søknad om bevillinger, enkeltanledninger og ambulerende skjenkebevillinger.

I henhold til alkoholloven skulle alle kommunale bevillinger for salg av alkoholholdig drikk med under 4,7 volumprosent og skjenking av all alkoholholdig drikk fornyes hvert fjerde år med utløp senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Dette var en omfattende og prioritert oppgave før politisk behandling i 2012. Søknadene ble sendt på høring til de lovpålagte instanser og samtlige personer ble vandelvurdert hos politiet, samtlige personer og selskaper med reell eierposisjon ble også vandelsvurdert etter skatte- og avgiftslovgivningen.

Løpende i perioden behandles nye søknader, eierskifte og skifte av daglig leder, styrer og stedfortreder på samme måte.

Pr. 31.12.2015 hadde Larvik kommune 83 skjenkebevillinger og 32 salgsbevillinger. Antall salgs- og skjenkesteder i Larvik har vært forholdsvis stabilt den siste bevillingsperioden (2012 – 2015).

Per oktober 2017 hadde Lardal kommune 7 skjenkebevillinger og én salgsbevilgning.

Omsatt mengda alkohol

Samfunnskontakt i Larvik kommune mottar årlig oppgaver fra bevillingshavere over omsatt mengde alkoholholdig drikk i forbindelse med beregning av bevillingsgebyr. Tallene tyder på at den totale omsetningen av alkohol har steget noe i perioden for skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 1 samt for salg av alkoholholdig drikk fra butikk. Derimot har det vært en nedgang i gruppe 2 og en liten økning i gruppe 3. Økningen totalt er på 82 491 når man sammenligner 2012 med 2014 (Tall fra skjenkesteder som går konkurs i løpet av perioden er ikke med i tallgrunnlaget, samt at noen omsetningsoppgaver mangler).

Tallene fra 2015 kan ikke benyttes, da disse er mangelfulle pr. dato.

Omsatt mengde alkoholholdig drikk i 2012 og 2014

År	Øl	Vin	Brennevin	Totalt antall liter
Skjenkesteder 2012	294 302	80 340	11 735	386 017
2014	343 582	66 583	11 796	412 961
Salgssteder 2012	1 912 791			
2014	1 968 338			

Behandling av søknader

Det har i perioden vært avholdt 41 møter i kontrollutvalget for alkoholomsetning i Larvik kommune der det er behandlet og gjort vedtak i 164 saker.

År	Antall møter	Antall saker
2012	10	43
2013	11	39
2014	11	47
2015	9	35

Det er behandlet 72 saker om enkeltanledninger og 79 ambulerende bevillinger.

År	Bevilling for en Enkeltanledning	Ambulerende skjenkebevilling
2012	16	25
2013	9	18
2014	16	24
2015	31	12

Prøver

Samfunnskontakt i Larvik kommune tilbyr gjennomføring av de forskjellige prøvene som daglig leder, styrer og stedfortreder må inneha dokumentasjon på beståtte prøver for å drive skjenkested i henhold til alkoholoven.

Etablererprøven for serveringsvirksomhet må daglig leder ved alle serveringssteder bestå. Samtidig må hvert skjenkested utnevne en styrer og stedfortreder som må bestå kunnskapsprøven etter alkoholoven. For steder med kommunal salgsbevilling, som selger alkoholholdig drikk med inntil 4,7 volumprosent alkohol, må det også utnevnes en styre og stedfortreder. Disse må bestå kunnskapsprøven for salgsbevilling etter alkoholoven.

År	Antall prøve-dager	Skjenke prøven	Salgs-prøven	Etablerer-prøven	Oppmeldt til prøve	Bestått	Ikke bestått	Ikke møtt
2012	11	48	15	2	65	28	19	18
2013	31	52	5	24	80	35	39	6
2014	38	51	11	53	115	51	33	31
2015	16	43	10	32	85	36	27	22

Utfakturert bevillingsgebyr i perioden har gitt kr. 2 983 464 i inntekter til virksomheten Barne- og ungdomstjenester. Av disse har 250.000.- gått til kontrollvirksomheten av salgs og skjenkesteder årlig (totalt 1 mill. i perioden).

Salgs og skjenkekontroller

Samfunnskontakt har pr. 31.12.16 9 skjenkekontrollører på timebasis. I 2013 og 2014 hadde samfunnskontakt en utfordring med å rekruttere skjenkekontrollører. Dette har nå bedret seg i 2015. Samfunnskontakt rekrutterer også politihøgskolestudenter til å gjennomføre salgs- og skjenkekontroller. I tillegg til intern opplæring er dette ytterligere med på at kontrollene blir gjennomført på en objektiv og etterrettelig måte, samt at også rapportene skrives i samsvar med kommunens og politiets standard. Studentene jobber som kontrollører første og tredje året (det andre året er studentene i praksis og kan ikke benyttes som skjenkekontrollører). Alle kontrollørene får årlig oppdatering/opplæring i lovverk, forskrifter, HMS og rapportskrivning. Ved større endringer i loven eller forskriften gjennomføres det hyppigere opplæring. Nye kontrollører går alltid sammen med en «dreven» kontrollør det første året.

I Lardal kommune gjennomføres kontroll av et innleid vaktelskap. I den nye kommunen er det planlagt at kommunens skjenkekontrollører skal gjennomføre kontroll i hele kommunen, også gamle Lardal kommune.

Antall salgs- og skjenkekontroller i Larvik kommune i perioden

Salgs- og skjenkekontroller	2012	2013	2014	2015
	395	281	282	298

Alle kontroller er gjennomført fullt ut, det vil si at kontrollørene legitimerer seg overfor bevilingshaver ved endt kontroll, samt gjennomgår rapporten og får en underskrift av ansvarshavende som er tilstede.

Administrasjonen gir tilbakemelding til bevilingshavere på alle rapporter. Der det er avvik i forhold til loven og forskriften, får bevilingshaver saken til uttalelse i løpet av en uke, med svarfrist 2 uker før eventuell sak blir opprettet.

Inndragningssaker i perioden:

År	Antall	Åpenbart påvirket	Skjenk. mindre-årige	Salg mindre-årige	Brudd på skjenke-tiden	Brudd vilkår	Vandel	Annet
2015	6	1	1			1	2	1
2014	6		0	0	1	1	2	
2013	5	1	0	0	1	1	2	
2012	4	1	2	0	0	0	1	

Administrative advarsler i perioden:

År	Antall (sum)	Åpenbart påvirket	Unnlate å be om legitimasjon i aktuell situasjon	Brudd på skjenke-tiden	Alkohol drukket utenfor skjenke-areal	Brudd på reklame-forbudet	Brudd på vilkår for bevilgning	Annet**
2015	6	2		1	1	1	1	
2014	6		1			2	2	1
2013	9						1	8
2012	3		1		1	1		

Larvik kommune har også utfordringer når det gjelder å bidra til å bekjempe økonomisk kriminalitet i serverings- og skjenkebransjen. Samarbeidet med politiet og skatte- og avgiftsmyndighetene har gitt grunnlag for tiltak for å avdekke økonomisk kriminalitet i perioden.

DEL 2: MÅL OG HANDLINGSPLAN

1. Hovedmål

Kommunens regulering av omsetning av alkoholholdig drikk har som mål i størst mulig utstrekning, å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære.

Kommunens regulering retter seg mot to innsatsområder som det knyttes delmål og tiltak til;

1. Larvik skal være en trygg kommune, med et spesielt fokus på barn og unge.
2. Larvik kommune krever ansvarlig drift av serverings- og skjenkesteder.

2. Innsatsområde 1: Larvik skal være en trygg kommune, med et spesielt fokus på barn og unge.

2.1 Delmål: Begrense skadevirkningene av alkohol

2.1.1 Tiltak: Økt fokus på å vurdere skjenkesøknader i et sosialt og helsemessig perspektiv

I Larvik kommune vil i utgangspunktet kommunens høringsinstanser i søknad om salgs- og skjenkebevillinger være politiet, sosialtjensten og skatte- og avgiftsmyndigheten. Ved behandling etter serveingsloven kan det innhentes uttalelse fra andre offentlige myndigheter og kommunale instanser.

Gjennom at høringsinstanser bevisst, aktivt og målrettet ivaretar sin plikt som høringsinstans etter alkoholoven, vil de få en sterkere rolle i kommunens alkoholpolitikk.

Høringsuttalelsenes skal bidra til et godt beslutningsgrunnlag i den enkelte sak.

Eksempler på relevante forhold som høringsinstansene kan uttale seg om:

- Stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold
- Lokalmiljøet - type sted, kunder og nærområdet (f eks barnehage eller skole i nærhet til stedet)
- Erfaring fra tidligere drift – som knytter seg til stedet
- Forhold som har konsekvenser for lokalmiljøet
- Byggets egnethet
- Støy og uro ved stedet
- Volds- og rusproblematikk, overskejnking og annet.
- Kan gi en anbefaling om åpningstider basert på kunnskap om stedet, historikk mv.

Alkoholoven § 1-7a.

2.2 Delmål: Redusere overskjenking og vold

2.2.1 Tiltak: Veiledning av og dialog med bransjen

Larvik kommune skal bidra til å redusere og forhindre overskjenking i sin veiledning og dialog med bransjen.

Erfaring tilsier at det er mangel på kunnskap om alkoholloven og skjenkeproblematikk blant drivere av og ansatte på skjenkesteder. Kommunen tilbyr veiledninger når noen i bransjen etterspør dette. Økt veiledning ved søknadstidspunktet og i vanlig drift for å bidra til kompetanseheving blant bevillingshavere og deres ansatte bør prioriteres i perioden. Dette bidrar til at utfordringer kan identifiseres, slik at bevillingssøkere og drivere kan gjøre nødvendige justeringer for å sikre trygg og forsvarlig drift.

Kursene Ansvarlig vertskap og Ansvarlig salg skal videreføres som et godt tilbud til bransjen. Det viktigste med Ansvarlig salg- og vertskapskursene er bevisstgjøring og kompetanseheving blant ansatte og ledere på skjenkesteder. Det bidrar også til mer systematisk samarbeid mellom kommunen, bransjen og politiet.

Kommunens hjemmesider skal inneholde reglement, prosedyrer, alkoholpolitisk handlingsplan, forskrifter, lovverk samt annen nyttig informasjon slik at det er lagt til rette for god og felles informasjon til bransjen.

2.2.2 Tiltak: Samarbeid med andre myndigheter

Larvik kommune skal sammen med andre offentlige myndigheter jobbe for å redusere overskjenking og vold i utelivet.

Larvik kommune vil i bevillingsperioden arbeide for å få til forpliktende samarbeidsavtaler med Politiet, Skatt Sør, Skatteoppkreveren i Larvik, Arbeidstilsynet og Mattilsynet .

Samarbeidsavtalene bør følges opp årlig med de aktuelle instansenes øverste ledelse.

Forankring i ledelsen er avgjørende for et godt samarbeid.

2.2.3 Tiltak: Målrettede kontroller og oppfølging

Larvik kommune skal målstyre sine kontroller for å avdekke overskjenking.

Utover det lovpålagte minimumskravet om at hver bevilling skal kontrolleres minst én gang i året og at det skal gjennomføres tre ganger så mange kontroller som det er bevillinger, skal kommunens kontroller av salgs- og skjenkesteder være målrettede. Kriterier for dette vil blant annet være stedets historikk, konsept, beliggenhet, størrelse, aldergrense, informasjon fra andre offentlige instanser, innkomne tips og klager.

2.3 Delmål: Redusere skjenking og salg av alkohol til mindreårige

2.3.1 Tiltak: Veiledning og dialog

Larvik kommunen skal veilede for å øke bevisstheten i bransjen slik at salg og skjenking av alkohol til mindreårige unngås.

2.3.2 Tiltak: Kontroll og samarbeid med andre kontrollinstanser

Larvik kommune skal sammen med andre offentlige myndigheter arbeide for at det ikke skjenkes eller selges alkohol til mindreårige.

Kommunen skal samarbeide tett med andre myndigheter, spesielt politiet for å redusere skjenking og salg av alkohol til mindreårige. Samarbeidet vil blant annet innebære at når butikker med salgsbevilling kontrolleres skal kommunen ta initiativ ovenfor politiet for å se på muligheten for å aksjonere mot mindreårige som bruker falsk legitimasjon for å kjøpe alkohol og/eller langing.

2.3.4 Tiltak: Larvik kommune skal ha alkoholfrie arenaer

Larvik kommune skal ha alkoholfrie områder, og enkelte konsepter og arrangementer vil derfor ikke bli innvilget skjenke- eller salgsbevilling.

Alkoholfrie soner:

Generelt skal det ikke gis skjenkebevilling til arrangementer eller konsepter som retter seg mot barn og unge.

Eksempler på slike arrangementer og konsepter kan være:

- Skjenkebevilling til steder som er rettet mot idretts- og fritidsarrangementer for barn og unge.
- Konserter/festivaler hvor det serveres alkoholholdig drikk skal i utgangspunktet ha aldersgrense 18 år. Kommunen vurderer søknaden i samarbeid med politiet om endelig aldersgrense/alkoholfrie soner.
- Ambulerende skjenkebevilling, ved arrangementer eller enkelt anledning, som retter seg mot barn og ungdom under 18 år
- Arrangementer med tydelig familieprofil bør fortrinnsvis ikke gis bevilling. Dersom bevilling skal kunne gis må det etableres egne alkoholfrie soner. Bevillingshaver som serverer alkoholholdig drikk skal ha egne områder i god avstand til barneaktiviteter.
- Pub/Barer skal ikke ha anledning til egne stands på familiearrangementer.
- Det skal som hovedregel ikke innvilges ordinær eller ambulerende skjenkebevilling ved tribuneanlegg, samt på eller i tilknytning til idrettsarenaer/-anlegg. Det kan imidlertid i den enkelte sak gis bevilling for et klart avgrenset tilskuerområde eller tribuneanlegg som er under bevillingssøkers disposisjon, forutsatt at det dokumenteres tilstrekkelig vakthold, god kontroll og er ønsket av arrangør.
- Det skal ikke gis skjenkebevilling til steder beregnet for barn og ungdom, ungdomsklubber, barnefestivaler og lignende.
- Det gis ikke skjenkebevilling til steder hvor handel med varer og tjenester foregår eller til serveringssteder i butikksentra, med mindre serveringsstedet har en beliggenhet og åpningstid som fører til at driften er klart skilt fra butikkdriften og avgrenset med faste vegger.
- Det gis ikke skjenkebevilling til kiosker og gatekjøkken, eller konsepter/steder med hurtigmatservering.
- Det gis ikke skjenkebevilling til helsestudio, frisørsalonger eller forretninger der konseptet normalt ikke omfatter skjenking av alkohol.
- Det gis ikke skjenkebevilling i undervisningssentra/lokaler for barn og unge.
- Det gis ikke skjenkebevilling til steder som har spill som sitt driftskonsept.

- Alle foreninger med medlemmer under 18 år må også ha alkoholfrie tilbud og arrangementer for å kunne få skjenkebevilling for én enkelt anledning ved arrangement for personer over 18 år.

2.4 Delmål: Redusere uforsvarlig drift

2.4.1 Tiltak: Bidra til forsvarlig drift av serverings- og skjenkebevillinger

Larvik kommune skal vurdere bevillingshavers helhetlige drift i sitt kontrollarbeid.

Alkoholoven §§ 4-7 og 3-9 bestemmer at bevillingen skal utøves på en forsvarlig måte. Dette er en av de viktigste forutsetningene for at de alkoholpolitiske målene kan oppnås. Larvik kommune skal i sitt kontrollarbeid i større grad observere stedenes interne rutiner og helhetlige drift, og bidra til at de bedres ved behov. Dersom skjenkestedenes utøvelse av bevillingen vanskeliggjør stedets egen kontroll med skjenkingen eller gjestenes sikkerhet, kan dette være i strid med forsvarlighetskravet. (Eksempler på uforsvarlig drift er blant annet manglende kontroll på skjenkingen, utilstrekkelig vakthold, at ansatte consumerer eller er påvirket av rusmidler i arbeidstiden, at det er for få ansatte på jobb, eller at det avdekkes andre lovbrudd på et sted, listen er ikke uttømmende).

2.4.2 Tiltak: Veiledning og dialog for salgs- og skjenkesteder

Larvik kommune skal gjennom tilbud om veiledning og dialog med bevillingshaverne etablere en felles forståelse av hva som menes med forsvarlig drift. Kommunen skal også tilby veiledning til steder der det er behov for å bedre driften.

2.4.3 Tiltak: Veiledning og dialog for enkeltanledninger og arrangementer

Larvik kommune skal også tilby å veilede bevillingssøkere i god tid i forkant av større og potensielt utfordrende enkeltanledninger og risikoarrangementene. Veiledningene kan gjennomføres i samarbeid med politiet og brannvesenet ved behov.

Dersom kommunen eller andre kontrollinstanser avdekker uforsvarlige avviklede arrangementer, skal kommunen tilby veiledning til bevillingshavere for å unngå gjentakelse.

2.4.4 Tiltak: Styrke skjenkestedenes internkontroll

Larvik kommune skal bidra til at alle skjenkesteder har et internkontrollsystem.

Et velfungerende internkontrollsystem er et av de viktigste verktøyene for å sikre forsvarlig drift av skjenkesteder. Kommunen skal gjennom veiledning og i sin øvrige dialog med bevillingshaverne bidra til økt kunnskap om og forståelse av viktigheten ved god drift og internkontroll.

Alle skjenkesteder skal ha internkontrollsystem. Et godt internkontrollsystem går ut på å organisere den daglige driften av stedet slik at kravene i regelverket og bevillingen overholdes. Bevillingshaverne må videre ha et system for hvordan eventuelle overtredelser av disse kravene skal rettes og følges opp for å sikre at overtredelsene ikke gjentas.

[Alkoholforskriften kapittel 8.](#)

Larvik kommune vil distribuere den nye utarbeidede *Guide til god internkontroll* elektronisk til alle skjenkestedene i kommunen.

2.4.5 Tiltak: Målrettede kontroller og oppfølging

Larvik kommune skal kontrollere arrangementer og ordinære salgs- og skjenkesteder for å sikre at driften er forsvarlig.

For å kontrollere om stedene har forsvarlig og god drift, skal kommunen gjennomføre grundige kontroller på hvert skjenkested. Kommunen skal kartlegge og dokumentere stedenes interne rutiner. Administrasjonen kan anvende denne informasjonen til å veilede stedene for å korrigere dårlig drift.

Kommunen erfarer at ulike arrangementer kan generere nye og ukjente utfordringer for skjenkestedene. Det er viktig at kommunen kontrollerer arrangementer for å sikre at driften under arrangementene er forsvarlig.

Larvik kommune skal også arrangere/delta på koordinerte kontroller der flere etater er involvert. Veileder i salgs- og skjenkekontroller utgitt av Helsedirektoratet legges også til grunn for kontrollvirksomheten i kommunen.

Larvik kommune skal fortsette å bruke egne ansatte kontrollører på salgs- og skjenkesteder for alkohol.

Kontrollørene skal ha opplæring og kompetanseheving som setter dem i stand til å utøve funksjonen profesjonelt til enhver tid. Kontrollørene skal også ha bestått prøven for salgs- og skjenkekontrollører, jf. [alkoholoven § 5-1](#).

Kap.9 Kontroll med salgs- og skjenkesteder alkoholforskriften [kapittel 9](#).

2.4.6 Tiltak: Sanksjonering og inndragning av bevilling

01.01.2016 ble det innført et nytt normert prikktildelingssystem, de nye reglene medfører at alle kommunene i Norge får like regler for overtredelse og sanksjon. De ulike bruddene får tildelt et fastsatt antall prikker, jf. alkoholforskriften [§ 10-3](#). Bestemmelsene i forskriften, [§§ 10-1 til 10-6](#) innebærer et system for prikktildeling ved brudd på bevillingshavers alkoholrettslige forpliktelser. Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal bevillingen inndras for et tidsrom på en uke.

For steder med halvårsdrift settes inndragningsperioden som hovedregel til den første uken som stedet *normalt* holder åpent i løpet av sommersesongen, dersom stedet har stengt eller normalt holder stengt når vedtaket om inndragning fattes. Inndragningen kan etter en konkret vurdering ilegges på et annet tidspunkt. Det sentrale er at inndragningen blir en reell sanksjon, og at inndragningsperioden skal vare en hel sammenhengende uke.

Larvik kommune kan sanksjonere bevillingssteder som ikke lenger oppfyller vilkårene i alkoholoven [§ 1-7b](#) ved inndragning av bevillingen for resten av bevillingsperioden eller en kortere periode, jf. alkoholoven [§ 1-8](#).

Larvik kommune skal fokusere på uforsvarlig drift, og ikke tilfeldige og usystematiske overtredelser. Dette oppnås blant annet ved at kommunen i den konkrete vurdering av brudd skal vektlegge stedenes manglende eller dårlige interne rutiner.

3. Innsatsområde 2: Larvik kommune krever ansvarlig drift av serverings- og skjenkesteder

3.1. Delmål: Konkrete dokumentasjonskrav for salgs og skjenkesteder

3.1.1. Tiltak: Veiledning og dialog

Larvik kommune skal legge til rette for god veiledning og dialog med bransjen for nødvendig innhenting av dokumentasjon. Spesielt i forholdet likebehandling og at kommunen ønsker en seriøs bransje.

Larvik kommune vil i sitt veiledningsarbeid i forbindelse med søknader og senere oppfølging av skjenkesteder oppfordre alle bevillingshavere til å ha flere enn én godkjent stedfortreder og/eller at flere ansatte bør ha gjennomført kunnskapsprøven om alkoholloven.

3.1.2 Tiltak: Innhenting av dokumentasjon

For å oppnå hovedmålet om en seriøs drift av salgs og skjenkesteder er et av de viktigste tiltakene dokumentasjonskravet ved innvilgelse/ fornyelse av salgs- eller skjenkebevilling, høringsuttalelsene og samarbeidet med øvrige instanser.

Følgende dokumentasjon må følge søknaden om salgs- og skjenkebevilling:

- Firmaattest – ikke eldre enn 2 måneder.
- Finansieringsplan må fremlegges ved forespørsel.
- Aksjeeierbok bekreftet av revisor må fremlegges ved forespørsel.
- Kjøpekontrakt ved overdragelse av virksomhet.
- Kopi av registreringsattest fra Merverdiavgiftsregisteret.
- Kopi av melding og bekreftelse på at den er sendt Mattilsynet dersom administrasjonen ber om det
- Målsatt plantegning over salgs- eller skjenkestedet.
- Adkomstdokumenter (skjøte, leiekontrakt mv.)
- Dokumentasjon på at styrer og stedfortreder har bestått Kunnskapsprøven etter alkoholloven, jf. alkoholloven § 1-7c og alkoholforskriften § 5-1.
- Dokumentasjon på at daglig leder ved serverings- og skjenkestedet har bestått etablererprøven, jf. serveringsloven § 5.
- Ansettelseskontrakt for styrer og stedfortreder dersom de ikke arbeider i virksomheten i kraft av eierstilling
- Brukstillatelse fra bygningsetaten i henhold til plan og bygningsloven.
- Bekreftet kopi av serveringsbevilling ved søknad om skjenkebevilling.

Når dokumentasjonskravet er innhentet skal følgende retningslinjer følges:

- Det skal gjøres en særlig vurdering ifht alkoholloven når det foreligger negative uttalelser fra kommunens høringsinstanser som er av et slikt art at det kan stilles spørsmål om vandel og søkers egnethet er oppfylt, jf. Alkoholloven §§1-7b og §1-7a.
- Det skal foreligge et internkontrollsystem iht. alkoholforskriften kap. 8.
- For festivaler fremlegges internkontrollen i forbindelse med søknaden.
- Bevillingssøker skal legge fram en konseptbeskrivelse i søknaden, slik at det i bevillingsvedtaket kan beskrives hva slags type virksomhet man gir bevilling til. Endring i konseptet kan medføre bortfall av bevilling, jf. alkoholloven § 4-2, dette blir gjeldende

når skjenkestedet skifter karakter, f.eks. fra restaurant til pub, endringer i målgruppe eller lignende.

3.2 Delmål: Økt innsats mot økonomisk kriminalitet og useriøs drift

3.2.1 Tiltak: Veiledning og dialog

Larvik kommune skal legge til rette for veiledning og dialog i alle deler av forvaltningen av alkoholloven.

Det skal blant annet være fokus på å gi ekstra informasjon til bevillingshavere om lover og regler som kan få store konsekvenser for næringen dersom de ikke overholdes.

3.2.2 Tiltak: Krav tilandel

Larvik kommune skal ha en enhetlig og forutsigbar praktisering av vandelskravet i alkoholloven. Kommunen skal i hver sak foreta en konkret og helhetlig vurdering på bakgrunn av opplysninger innhentet fra aktuelle høringsinstanser.

Alkoholloven § 1-7b

3.2.3 Tiltak: Effektiv sanksjonering av økonomisk kriminalitet og useriøs drift

Larvik kommune skal synliggjøre at regelbrudd har en høy oppdagelses- og sanksjonsrisiko og gjennomføre løpende kontroll av bevillingshavernesandel.

Rask og effektiv sanksjonering av skjenkesteder som ikke driver i henhold til regelverket er et viktig virkemiddel i kommunens bekjempelse av økonomisk kriminalitet og useriøs drift. Kommunen skal hindre useriøse aktører i å etablere seg, bidra til å stanse pågående lovbrudd, hindre konkurransevridning og legge til rette for etablering av seriøse virksomheter. Gjennom aktiv anvendelse av krav til dokumentasjon og vandelskravet skal kommunen avdekke økonomisk kriminalitet og useriøs drift på et tidlig stadium. Vurderingen kan resultere i avslag på søknad om bevilling, bruk av vilkår ved innvilgelse eller tildeling av bevilling for en tidsbegrenset periode.

3.3 Delmål: Legge til rette for seriøs drift

3.3.1 Tiltak: Tverretatlig samarbeid og informasjonsdeling

Larvik kommune skal samarbeide tverretatlig for å legge til rette for seriøs drift av salgs- og skjenkesteder.

Samarbeid med andre offentlige instanser og kontrollorganer medfører kompetanseheving, økt kunnskap og bedre informasjonsflyt i kommunens saksbehandling og kontrollvirksomhet. Samarbeidet bidrar således til å heve kvaliteten på kommunens forvaltning av alkoholloven, legge til rette for seriøs drift av salgs-, serverings- og skjenkesteder, forebygge økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet i utelivet samt forhindre uønsket konkurransevridning og etablering av useriøse virksomheter.

Det er ønskelig at flest mulig skjenkesteder og arrangementer oppfyller kravene til universell utforming, slik at stedene og arrangementene blir tilgjengelig for alle. Krav til universell utforming ivaretas av bygningsmyndigheten, i henhold til plan- og bygningsloven, i forbindelse med søknad om bruksendring. I tilfeller hvor bevillingsmyndigheten blir kjent med at skjenkesteder ikke oppfyller gjeldende krav til universell utforming, og ved nye søknader om skjenkebevilling, vil bevillingsmyndigheten oppfordre til at skjenkestedet iverksetter tiltak for å oppfylle gjeldende krav til universell utforming.

3.3.2 Tiltak: Krav til egnethet

Larvik kommune skal ha en effektiv og formålstjenlig bruk av egnethetsvurdering etter alkoholloven § 1-7a.

Paragrafen får anvendelse både på objektive forhold ved selve salgs- eller skjenkestedet og på de direkte eller indirekte involverte personers egnethet til å ha bevilling. Alkoholloven § 1-7a gir bevillingsmyndigheten et bredt og viktig handlingsrom. Bestemmelsen gir grunnlag for å avslå søknad om bevilling, innvilge for en kortere periode og innvilge med vilkår.

3.3.3 Tiltak: Krav om konseptangivelse

Larvik kommune skal styrke oppfølging av at bevillingshaver driver sin virksomhet i henhold til angitt konsept, dette skal gjøres ved å kreve fremlagt utfyllende konseptbeskrivelse der dette er formålstjenlig.

Opplysningene vil gi grunnlag for å vurdere om virksomheten kan få skjenkebevilling eller salgsbevilling, eller om kommunen bør vurdere særskilte åpningstider, vilkår og/eller tidsbegrenset bevillingsperiode. Beskrivelsen skal også danne grunnlag for kommunens vurdering av behovet for veiledning og dialog i søknadsprosessen. Alkoholloven § 4-2.

3.3.4 Tiltak: Unntak fra åpningstidsbestemmelsene

Larvik kommune kan gjøre unntak fra gjeldende forskrift om åpningstid for det enkelte skjenkested.

Unntak gjelder både ved utvidet og innskrenket åpningstid. I en vurdering om innskrenket åpningstid vil hensynene i alkoholloven § 1-7a kunne benyttes analogisk. Dette vil for eksempel være aktuelt ved enkelte konsepter der det vil anses uhensiktsmessig med maksimal åpningstid eller ved serverings- og skjenkesteder der politiet rapporterer om støy og ordensproblemer på nattetid. Det kan også dispenseres ved å utvide fra skjenke-/lukketider ved spesielle arrangementer/anledninger som omfatter virksomhet ut over det som følger av ordinær drift ved det enkelte serveringssted.

3.3.5 Tiltak: Vilkår for bevillinger

Etter alkoholloven §§ 3-2 og 4-3 kan det settes vilkår for bevillingen i samsvar med de alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. Kommunen kan bare stille vilkår som er saklig begrunnet, det vil si vilkår som vil ivareta alkoholpolitiske og samfunnsmessige hensyn.

3.3.6 Tiltak: Tidsbegrensede bevillinger

Larvik kommune skal i tvilstilfeller og der det anses hensiktsmessig innvilge bevilling for en begrenset periode.

Kommunen skal i større grad benytte seg av muligheten til å gi bevilling for en kortere periode. Kommunal skjenkebevilling kan etter alkoholloven § 1-6 annet ledd gis for inntil fire år. Dette innebærer at kommunen også kan gi bevilling for kortere perioder. Dette kan være aktuelt i de tilfeller hvor høringsinstansene melder om pågående saker, hvis utfall er avgjørende for kommunens konklusjon av om vandelskravet er oppfylt. Bevilling for en kortere periode kan også være formålstjenlig der kommunen ønsker å se om bevillingen vil bli utøvet forsvarlig og i henhold til gjeldende regelverk.

3.3.7 Tiltak: Tettere oppfølging av styrer og stedfortreder

Larvik kommune skal ha tettere oppfølging av kravet til styrer og stedfortreder ved salgs- og skjenkesteder.

Kommunen skal følge opp kravet om at styrer og stedfortreder har et reelt ansettelsesforhold ved bevillingsstedet og har dokumentert kunnskap om alkoholloven gjennom bestått kunnskapsprøve, jf. alkoholloven § 1-7c. Det skal gjennomføres kontroller for å avdekke om styrer og stedfortreder faktisk arbeider ved stedet.

4. Supplerende retningslinjer

4.1 Russearrangementer

Kommunen ønsker at russefeiring skal foregå i trygge og sikre omgivelser. Søknad om russearrangement som krever bevilling avgjøres av rådmannen i samarbeid med politiet. Det skal legges avgjørende vekt på politiets vurdering av arrangementet.

Russearrangement skal være kun for de som selv er russ.

4.2 Generelt om utearealer:

- a) Skjenkebevilling kan innvilges for utearealer som er en naturlig forlenget del av et godkjent skjenkested.
- b) Leiekontrakt for utearealet må dokumenteres før søknad om skjenkebevilling for uteareal behandles. Leieavtale kreves også ved bruk av kommunal grunn.
- c) Skjenkebevilling kan innvilges ved spesielle friluftsansatte som festivaler, konserter, messer etc., unntatt hvis de har barn og unge som målgruppe.
- d) Skjenkearealer på uteserveringen må være klart avgrenset mot arealet som ikke er skjenkeareal.

4.3 Begrensninger om utearealer

- a) Bevilling til uteservering som hindrer fri ferdsel, anbefales ikke

- b) For utearealer som ikke ligger som en naturlig forlenget del av et godkjent skjenkested, skal det ikke innvilges skjenkebevilling
- c) Av hensyn til beboere nær restauranter og serveringssteder skal virksomheter i gamle Larvik kommune til enhver tid følge kommunal retningslinje for regulering av utendørs lydnivåer fra høyttalere/musikkanlegg i Larvik kommune, samt Helsedirektoratets veileder; Musikkanlegg og helse, veileder til arrangører og kommuner IS-0327.
- d) For steder som ligger i gamle Lardal kommune gis skjenkebevilling med varighet lik tilsvarende områder i resten av Larvik kommune.

4.4 Behandling av søknader om skjenkebevilling fra charterbåter m.v.

Charterbåter kan skjenke til passasjerer om bord. Ved anløpssteder underveis må det ikke skjenkes til personer som ikke følger båten. Ved endestasjonen må ingen skjenking foregå. Charterbåter som er hjemmehørende i andre kommuner kan få tildelt bevilling i Larvik kommune etter søknad.

Ovennevnte vilkår skal gå frem av bevillingsbrevet.

4.5 Kontroller av steder med begrenset bevilling.

Steder som ikke bruker sin bevilling etter på forhånd fastsatte tidspunkter, skal meddele til bevillingsmyndigheten når bevillingen benyttes. Dette skal gjøres av hensynet til kontroll og for å oppfylle lovenskrav om minimum én kontroll pr. bevillingssted, jf. alkoholforskriften § 9-7.

4.6 «Tak» på antall bevillinger.

Det settes ikke «tak» på antall bevillinger i Larvik kommune.

4.7 En enkelt anledning

For hver bevilling gitt for en enkelt anledning skal det utpekes en styrer og en stedfortreder. Styrer og stedfortreder må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål. Dokumentasjonskravet om bestått kunnskapsprøve i alkoholloven for styrer og stedfortreder gjelder ikke ved tildeling av bevilling for en enkelt bestemt anledning med mindre det skal kjøpes alkoholholdig drikke engros.

Skjenkebevilling for én enkelt anledning gis for arrangementer med varighet 1-3 dager.

4.8 Ambulerende bevilling

Det må i enkelte tilfeller søkes om ambulerende bevilling for lukkede arrangement (sluttet selskap) selv om dette skjer uten vederlag, jf alkoholloven § 8-9. Dette gjelder følgende steder:

- I lokaler med tilliggelser hvor det drives serveringsvirksomhet
- I lokaler som vanligvis er allment tilgjengelig for offentligheten
- I forsamlingslokaler eller andre felleslokaler
- På steder der offentlige møter, fester utstillinger eller andre tilstelninger finner sted
- På gate, tog, vei, park eller på annen offentlig plass
- På skip, fly, tog, buss eller annet innenrikstransportmiddel for offentligheten

Av bestemmelsens andre, tredje og fjerde ledd følger det unntak for når det i disse tilfellene ikke må foreligge en ambulerende bevilling.

I alle tilfeller hvor det skal tas betalt for alkoholen er det nødvendig med ambulerende bevilling.

Ambulerende skjenkebevilling innvilges med hjemmel i alkoholloven [§ 4-5](#).